

άκαδημακή συζήτηση, θωρούμε, περισσεύει για τὴν ὥρα. Καὶ γὰρ κακὸν νὰ τὴν πάρουμε, πάλι εἴται ἀναγκαῖο κακό, δῶς τὸ ἀπόδειξε τετραγωνικώτατος δὲ κ. Βενιζέλος στὴ φωτεινότατη, κουβέντα του μὲ τὸ διευθυντὴ τῆς «Ν. 'Ημέρας» τῆς Τεργίστης, ποὺ δημοσιεύτηκε στὴν «'Ακρόπολη» τῆς Τετράδης.

Γιὰ νὰ σωθοῦμε ἀπὸ τὴν ἐπανάταση, ἔπειτε νὰ βάλουμε πλώρη γιὰ τὴν 'Εθνοσυνέλεψη. Καλὸς κακός, αὐτὸς μοναχὰ δὲ δρόμος; βρισκόταν ἀνοιχτὸς μπροστά μας.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΝΗ*

B'.

Γύνθειο, Νοέμβρης του 1909

Βρήκα τοὺς Γυθιάτες στὸ πόδι γιὰ τὴν κατάργητη τὸ νομοῦ τους. 'Εγλύτωσαν τὸ δικαστήριο καὶ γι' αὐτὸς βλέποντας καὶ πὼς δὲν κάνουν τὶ ποτὲ ἐμπρὸς στὴ γενικὴ καὶ δριστικὴ ἀπόφαση γιὰ τὶς νομαρχίες, παράτησαν τὴν ἀγριεμέρα καὶ τὴν σκέψη γιὰ συλλαλητήρια καὶ σκηνές. 'Εμειναν δύος πολὺ πικραμένοι. Περιερίστηκαν σὲ κάτι διαμαρτυρίες τῷ Συλλόγῳ τους. 'Εχουν δυὸς τρεῖς τέτοιους Συλλόγους μὲ κάποια βρύτητα. Πρῶτα τὸν «'Εμπορικό». βραστάει καὶ λέσχη αὐτὸς καλούτσικη, καταφύγιο καὶ τῶν ζένων. 'Επειτα τὸν «Κτηματικὸ» μὲ ἐνεργητικὰ μέλη καὶ διοίκητη, ποὺ ἔχει κάμπει κάμποσα πράκτα. Τοὺς ἔκάλεσε ὁ Νομάρχης μιὰ μέρα, τοὺς εἶπε πὼς δὲν κάνουν τίποτε γιὰ τὴ Νομαρχία, μόνο νὰ κοιτάζουν καὶ νὰ τοῦ πούνε τὶ ἄλλα μέτρα θεωροῦνε ποὺ πρέπει νὰ ληφθοῦν ὡς ἀντισήκωμα γιὰ τὴν πρόσοδο αὐτοῦ τοῦ τόπου. 'Ετούτης πολλά, σκέψηκαν, δὲν ξέρω τι ἱκθίσεις ἔκαμε δὲ Νομάρχης—ἴσον μὲ μκῦρα γράμματα σ' ἀπρό χαρτί.

Δὲν παρηγορήθηκαν. 'Η Μάνη ἀπὸ τοὺς παλαικώτερους χρόνους εἴται αὐτὴ μόνη τῆς αὐτοκέφαλη καὶ αὐτοδιοίκητη. 'Απὸ τὸν καιρὸν ποὺ τὴν ἔγαλε δὲ Αἴγυστος ἀπὸ τὸ χέρια τῶν Λακεδαιμονίων «τῶν ἐν Σπάρτῃ κατηκόσις ὅντας» καὶ δεκαοχτώ πόλες αὐτῆς ἀπὸ τὴν μιὰ μεριὰ καὶ τὴν ἄλλη τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου μὲ κέντρο ἀληθινὰ τὸ παλαιὸ Γύθειο καὶ «ἀπετέλεσκεν τὸ κοινὸν τῶν 'Ελευθερολκωνῶν» ἐμειναν πάντα κύτονοι καὶ ἀνεξάρτητοι τουλάχιστον ἀπὸ τοὺς Σπαρτιάτες. «Τώρα πάλι, λένε, ἀντὶ νὰ μᾶς δώσουν στὸ νομό μας καὶ

*) Κοίταξε φύλλα 369 καὶ 370.

τὴν ἄλλη ἀντικρυνὴ ἐπαρχία τῆς 'Επιδαυρος Λιμνῆς κλπ., δῶς καὶ ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς καὶ αὐτηνῆς οἱ κάτοικοι μαζὸν τους ἡσαν 'Ελευθερολάκωνες καὶ αὐτόνομη καὶ ἀπάτητη Μάνη, μᾶς ὑποδουλώνουν πάλε στοὺς Σπαρτιάτες. Καὶ μᾶς ἔχουν ἐν γενάτι, λένε, αὐτοὶ οἱ γειτόνοι μας καὶ μᾶς ὑποβλέπουν τόπο, ποὺ οὔτε τὸ λιμάνι μας, τὸ πιὸ γειτονικό τους καὶ φυσικὸ «έπινειο δὲ θέλουν ν' ἀναγνωρίσουν καὶ νὰ δωλεύουνται ἀπὸ αὐτό. Θέλησαν μάλιστα, σκέψηκαν καὶ ζητήσαν δικό τους ἔχωριστὸ λιμάνι νὰ κάμουν κάτω ἀντίκρυα στὸ Τρίνησσο, ἀλλὰ δὲν τοὺς βόλικεν. Αὐτὰ εἶναι βέβαια ὑπερβολές καὶ ἀπὸ τὴ συνειθισμένη ἀντίζηλη τῶν γειτονικῶν τόπων. Θυμοῦνται ἔπειτα τὴ θέση καὶ σημασία τῆς Μάνης ἀποκάτω ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

'Απάτητη ἀπὸ αὐτούς, ἀδούλωτη, ἀχείρωτη 'Ηγεμονία καὶ τώρα οὔτε νομός, οὔτε ἐπαρχία! Πάει καὶ αὐτὸ τὸ δινομική τῆς «Μάνης». (Σ' αὐτό, καὶ Λαμιάτες μου, δὲ φταίει μονάχα ἡ Πολιτεία, φταίνε καὶ οἱ Ἑλληνικούρες καὶ οἱ δασκάλοι σας. Τὸ θεωρησαν βάρβαρο, Τούρκικο ζως! καὶ τοσσησαν τὸ ξακουσμένο καὶ τίμιο καὶ ἀπὸ τὰ διοικητικὰ δεφτέρια, καὶ ἐνῶ εἶχαν «Λακωνία» νομό, ἔκαμαν καὶ αὐτὲν τὸ χθεσινό, αἰώνικ του ἡ μνήμη, νομό, Λακωνική!) Συλλογοῦνται τὰ δικαιώματα στὴν ἐπιχάσταση τὴν μεγάλην αὐτοὶ χωρὶς νὰ ἔχουν ἐπάνωθεν τους σφιχτὸ τὸ ζυγὸ τὸν Τούρκικο, πρωτοσηκωδηκαν σχεδὸν στὴν Καλαμάτα μὲ τὸ Μπένη τοὺς, τὸν 'Ηγεμόνα τους, τοὺς Μαυρομιχαλίους τους καὶ τώρα σ' αὐτὴ τὴ μικρούλα καὶ εἰρηνικὴ ἐπιχάσταση χάνουνται καὶ τὴ λίγη αὐθυπαρξία ποὺ ἔχουν τελευταῖα παρέντα.

Καὶ εἶναι τόσο πολὺ τὸ μαράζι τους, καὶ δὲς μὴν ἀκούστηκε ἐπειταυτοῦ ἀπὸ τὴν περηφάνεια τους καὶ τὴν αὐταπάρνηση γιὰ τὸ γενικότερο κελό, ὥστε εύτὺς ὅλα ἀκούστηκε στὸ Γύθειο δὲτι ὑπογράφητε μιὰ τύμβηση μὲ τὸ Σιδηρόδρομο ὅχι γιὰ νὰ φτιαχτῇ ἀπὸ Γρίπολη στὴ Σπάρτη, ἀλλὰ ἀφοῦ φτιαστῇ νὰ τὸν πάρῃ ἡ 'Επαρχία γιὰ ἐκμετάλλευση, καὶ δὲτι ἡ σύμβαση τὴ γραμμή τὴ θέλει μόνο ἔως τὴ Σπάρτη καὶ δχι ἔως τὸ Γύθειο, τὸ φυσικὸ καὶ μοναδικὸ λιμένα της, ἔξη ὥρες ταχυδρομικές μονάχα καὶ δυὸ σιδεροδρομικές, ἔσπειραν καὶ φόρα συλλαλητήριο γερὸ καὶ ἀπειλητικό. — Θὲ πάρουμε τὰ δύπλα, φωνάζων, δὲ βάσταγε καὶ ἄλλο παραγκωνιστό; — Μᾶς παίρνουνε δὲτι εἴχαμε δημόσιο, μᾶς ἔγγαγει ἐντὸς ἀπὸ δαύτους, δὲ μᾶς δίνουνται κάνει μιὰ σπρωξιὰ στὴν ἰδιωτικὴν πρόσδο, μιὰ ὑποστήριξη στὴν ἐργασία μας

τὴν ἐμπορικὴν ἀπὸ τὴ φυσικὴ θέση τοῦ τόπου μας, ποὺ μόνοι μας ἀναπτύξαμε δέσο παίρνει καὶ φέρεις ἔνας ἕνας σημετοῦ ζηλευτὸ καὶ ἀπὸ τὴν διπλή τόπου δρελειέται τὸ Κράτος καὶ παίρνει τὸ Δημόσιο τεμένος; Οὕτε ἔνα φωροδρόμο ὑμένων ἀπὸ δῶστην πρωτεύουσα τῆς ἀλληλης ἐπαρχίας, τὴν 'Αρεόπολη, ποὺ εἶναι ἀρχινισμένος; Ἰδῶ καὶ τότα χρόνια καὶ μιστελειωμένος—δὲ λείπουνται παρὰ πέντε τους χιλιόμετρα—δὲν μποροῦνε νὰ φέρουνται τέλος! Ἀπὸ αὐτὸ τὸ λιμάνι βγάζουνται καὶ φερολογοῦνται δέσο τὸ χρόνο προϊόντα: «Ἐνας ἐκατομμύριο περίπου ὄχαδες λάδι, 70,000 καντάρια βαλανίδι, 10—15,000 ὄχαδες σῦκα, μπαμπάκια ἀκόμα 300—400,000 ὄχαδες, ἀφίνω ἀλλα προϊόντα παρὰ πάντα λιγοτάτερα, κουκούλι, μέλι, φρουρίλια κ. ἄλλα. Μὲ εἰσχωγὴ δὲν τροφοδοτεῖ τὸ λιμάνι τους ὅλα τὰ κοντινὰ μεσόγεια μέρη τῆς Λακωνίας—ξωθίδια καὶ ἀπόξωθιδιο τὸ λαθρεμπόριο—καὶ γι' αὐτὸ τὸ ζητάμε τόσον καρό μιὰ ἀποθήκη διαμετακόμιση, μᾶς ἀπὸ τὸν ἄλλον φόρο—καίτα καὶ τελωνεῖο Πειραιῶς—δὲν τοὺς ἀκούνε. Δηλαδὴ ἔπειδη δὲν εἴμαστε ἕκανον νὰ γιατρέψουμε τὸ χέρι μας, τὸ κόβουμε!

Καὶ αὐτὴ μπορεῖ νὰ εἶναι ἀλήθεια, μιὰ μικρὴ καὶ περιορισμένη ὅψη τοῦ «ζητήματος» αὐτοῦ ποὺ γέννησε νὰ νέα διοικητικὴ διαίρεση καὶ νὰ κατάργηση καμπούσων νομαρχιῶν ἡ μερικῶν εἰρηνοδικείων ἡ καὶ τῶν δικαστηρίων ποὺ παράστησαν στὰ μάτια τῶν μεγαλοδεάτων πολιτικῶν μας μὲ τὶς πλατείες ὅψες τῶν πραγμάτων καὶ τὶς εὐρείες περιφέρειες, τῶν σοφῶν μητροροχαλκητήδων ποὺ πλάθουνται καὶ τελειώνεται τὰς λιγές καὶ λιγάκις νόμους καὶ νομοσχέδια μέσα στὰ ζετά καμπινέτα τῶν ὑπουργείων τους ξαπλωμένοι: στοὺς καπιτονέ σοφάδες τους καὶ λογιαρίαζοντας καὶ κόβοντας 2 χιλ. ἀπὸ δῶστην 3 χιλ. ἀπὸ καὶ ἀπὸ τὰ μεγάλα λούσα καὶ ἀποχήματα τῶν ἐπαρχιῶν!! Ἀλλὰ δὲν παίρνουνται τὰς ἄλλης ὅψη νὰ διύνει ἀπὸ τὸ μπορεῖται αὐτὸ τὸ Κράτος καὶ εἶναι: Κράτος ἔξω ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα του, καὶ τὶ μαρασμὸ καὶ καταδίκη ἔχει καὶ τὶ τραβήξει δλη μέρα γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ βασταῖη τὸν πληθυσμὸ του ποὺ γυρεύει νὰ πάρῃ τὰ μάτια του νὰ φύγῃ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ μεταξὺ μ' αὐτὲς τὸν πληθυσμὸ ποὺ καθησεύεται τὸν περιουσία τῶν άνθρωπων καὶ τὸν ἀξιαία τῆς ιδιοκτησίας τους, δοτικῆς καὶ μηροτικῆς, χτηνιατῶν, χωραρχιῶν καὶ σπιτιών, ιδιοκτησίας, ἡ δύοια διη μαζὸν λογοτελεία σμένη παρουσιάζει καὶ παρασταίνει τὸν πλεῦτο τῆς

τῆς ξιμιατώντανε τὴ σάρκη του.

— Πεθαίνω! πεθαίνω!

Δὲν εἴτανε φωνή, εἴτανε κραυγὴ στριγγιάδη μεγάλου πουλιοῦ ποὺ σκοτώνει. 'Ο 'Ορέστης πολέμησε νὰ ξεφύγει ἀπὸ τὰ χέρια της, μᾶς ἡ Χρυσούλα τὸν χριστοῦντας διυιστά, ξεφενιασμένη. Τὰς χειλία της είσανε δλόμπλαχα καὶ κατακίτρινο τὸ πρόσωπό της καὶ τὰ μάτια της μεγαλωμένα είσανε, ἀπογλαρώμενα ἀπὸ ἔναν τρόμο ἀγρού. Τὰ χέρια της, παγω-

της.

· 'Ανοιχτὰ τὰ μάτια, δλάνοιχτα κυράζανε ἀπὸ τὸ πράθυρο μὲ φρίκη σιγχλινή. Τραγούδια καὶ φωνές καὶ ἀλλαχγοὶ ἀνεβάνεινε ἀπὸ τοὺς δρόμους—δλα τὰ πράκτα ποὺ ζούσανε κηρύστηκε δυνατὰ καὶ ἀδιάντροπα καὶ χτεσαλκ πόσο ωριό εἶναι νὰ ζεῖ κανεῖς. Κ' ἡ Χρυσούλα, ἡ Χρυσούλα ποὺ πέθησε, τ' ζήσας δλα αὐτὰ καὶ τὰ μάτια της τρέχανε ἀπάνω στὸ κρεβάτι.

IX

Τὰ παράθυρα καὶ πόρτες εἴτανε κλειστές καὶ μπῆκε δὲ τὸ Θάνατος καὶ κάθισε στὸ προσκεφάλι τῆς Χρυσούλας.

— "Ελεος! Ελεος! Είλαι η Μάνα! " Επειδή της Χρυσούλας καὶ θάλασσας καὶ ήρθε καὶ πέτσω στὸ γόνατά σου—έλεος! Μέσα στὶς φούχτες τῶν χεριῶν μου, σοῦ φέρων τὴν φυχή μου, πιέσ τηνε νὰ ξεδιψάσεις καὶ ἀφησε τὴ Χρυσούλα μου ἀκόμα νὰ χαίρεται τὸ φῶς... Είσαι καλὸς έσύ, είσαι καλός! Τὰ δάκρια τῆς Μάνας σκίζουνται τὰ βουνά καὶ λιώνουν τὰ σιδεράτα πέτρα, σερτά, σερτά, σὲ χέρι κουρασμένο, δλα τὰ πράκτα καὶ ώς περάτων τὴν πόρτα καὶ ἀγγίζανε τὸ πιάνο, ἀναπετχτῶντας λίγο τὰ ματόφυλλά τους—σὰν τρομαγμένα φτερά.

· "Ενας μυρολόι βρέθη καὶ μονότονο, σὲ σταλχυματίες λιωμένοι μωλυβίδες, σὰν αἷμα πηγή τὸ μάρρο, ἐπεφτεῖ ἀπὸ τὸν οὐρχὸν τοῦ κατεβάτηο ἀργά καὶ σταλχυτὰ καὶ ισόχρονα καὶ γέμιζε τὸ κρεβάτι καὶ ξεχείλιζε χάμω καὶ ζενθίνεις κα

χώρας, τὴν γεροσύνην αὐτοῦ τοῦ δημοσίου ταχείου,
ποὺ ἀπὸ τὴν μιὰ μερὶα παίροντες δυὸς σήμερος κι ἀπὸ
τὴν ἄλλην χάνει πέντε γιὰ πάντα;

— "Η δέικιοπρέπεια τῆς διοικήσεως, ή μή προστριβὴ τῆς δικαιοσύνης, σοῦ λένε καὶ παρουσιάζουνε οἱ μεγαλοίδεατες τῶν καταργήσεων καὶ καμπόσοι μαρκήσιοι ὑπάλληλοι, ποὺ δὲν ξέρουμε πούθε βαστάει ἡ σκούφιξ τους, ποὺ μπήγουνε τις φωνὲς ἀμαχτὰ λαθούνε μιὰ δικταγὴ νὰ τραβηγτοῦνε ἀπὸ τοῦ Ζαχαράτου ή ἀπὸ καμικὴ ἄλλη ὅμορφη ἐπαρχιακὴ φωλιὰ καὶ νὰ θυμηθοῦνε πῶς ζούσανε οἱ πατεράδες τους κι αὐτοὶ οἱ ἔδιοι, δὲ θέλων πολὺς καιρός. Αἴλοιπτὸν σοῦ λέω καὶ ἔγω δις αὐτὴ ἡ ἀνάξιοπρέπεια τῆς διοίκησης καὶ τὸ τρίψιμο τῆς δικαιοσύνης δύνατον τὸ παραστατίνετε, εἰναι ἡ σωτηρία τῆς πολιτείας, τὸ βάσταμα τοῦ Κράτους καὶ τὸ πλοῦτος τῆς χώρας, ἀν Πολιτείᾳ καὶ Κράτος καὶ Χώρης δὲν εἶναι μόνο ἡ Ἀθήνα κι ὁ Πειραιάς, ἀλλὰ δὲς οἱ πόλεις, κεφαλοχώρια καὶ χωρὶα τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασίλειου. Κι ἂν δὲ σπουδάσατε πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἐπιστήμη κι ἂ δὲ διαβάζετε κανέναν σπουδαιότερο περιοδικὸ ἀπὸ τὶς τελευταῖς ὥρες μὲ τὰ μεγάλα γράμματα, ρωτᾶστε νὰ μάθετε τί γίνεται στ' ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου καὶ τῶν καλοδιοίκητων Κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς.

Αύτή ή διάθεση καὶ η ὅρεξη καὶ η τάσις τοῦ νὰ τραβιέται ὁ κόσμος ἀπὸ τὰ μικρότερα στὰ μεγαλείτερα μέρη ἢ κέντρα, δπως λένε, ἀπὸ κκιρὸ παρατηριέται, μὰ τοὺς τελευταῖους χρόνους ἔλαβε μεγάλη ξάπλωση, κατάντησε ἐπιδημία· ἔλαβε καὶ τ' ὄνομά της μάλιστα urbanisation, καὶ γωρίς μεγάλη συζήτηση χαραχτηρίστηκε ἀφρώτεια, ἀφοῦ εἶδαν οἱ πολιτικοὶ καὶ οἱ δημοσιολόγοι ἐπιστήμονες καὶ ιατροὶ ἐκείνων τῶν τόπων τ' ἀσχημάτων ἀποτελέσματά της, τὴν φυλλοειρά καὶ τὴν ἑρήμωση, τὴν ξεπούληση καὶ καταστροφὴ τῶν ἐπαρχιακῶν περιουσιῶν, ποὺ τὸν ἀντίχειτο αἰσθάνονταν κάθε μέρι καὶ περσότερο τὸ Κράτος. Πολὺ δὲ περσότερο οἱ ἀρχὲς καὶ οἱ ὑπεύθυνοι τῶν ἐπαρχιῶν. Ἐξῆτησαν λοιπὸν νὰ εὔχουν καὶ τὶς αἰτίες τῆς ἀρρώστειας αὐτῆς, τὰ μικρόβια, καὶ εἶδαν πώς εἶναι πάλε οἱ ὄμορφιές, τὰ γλέντια, οἱ δικσιεδάσεις, ἀπὸ τὴν μὲν μεριά, τὸ εὔκολωτερο βρέσιμο ἐργασίας ἀπὸ τὴν ξλλη καὶ ἐδουλέματος στὶς μεγάλες πολιτείες καὶ μέρη, ποὺ, σὰν οἱ στρατοὶ στὸν "Άδη, τραβεῖσαντα: ἀπὸ τὰ μικρότερα. Βάλθηκαν λοιπὸν νὰ δυναμώσουν αὐτὸν τὸν ἔξασθενισμένο δργανισμὸ τῶν ἐπαρχιῶν ἀπὸ τὴν μιὰ

Θυμισμένη καὶ κράτησε τὴν ἀναπνοή της ἡ Χρυ-
σούλα νὰ μὴν τὴν ξυπνήσει, νὰ μὴν τῆς ἀγγίζει
καὶ πεταχτεῖ ἀπάνω καὶ μπήξει τὶς φωνὲς καὶ τὰ
γέλοια καὶ κάμει χίλια κομμάτια τὴν σιωπὴν τὴν λει-
τουργικιὰ πού κρατοῦσε δύλα τὰ πράματα γύρω ἀσ-
λευτα κ' εὐλαβητικά. Τόσο ἀσάλευτα καὶ τότο
εὐλαβητικὰ πού μήτε οἱ κουρτίνες, μήτε ἡ λάμπα,
μήτε οἱ ταντέλες, μήτε δὲ Ὁρέστης τολμούσανε νὰ
πάρουνε τὴν ἀναπνοή τους γιατὶ νοιώθησε Κάποιον
μέσα στὴν κάμερα νὰ κάθεται μ' ἀπανωτάλλο τὸ
πόδι του. Ἀμέντης.

Είτανε ὁ Θάνατος ποὺ καθότανε στὸ προσκεφάλι τῆς Χρυσούλας καὶ τὴν κύταζε μὲ μάτια νυστηγ-
μένα.

x

Σήμερα ή ἀναπνοὴ τῆς Χρυσούλας είναι πιὸ λαχανιασμένη καὶ πιὸ ἀνώμαλη καὶ τὴ συντροφεύει τώρα ἐνα ροχαλητὸ τσιρηγτὸ ἀγωνίας. Τὰ δάχτυλα τῆς Χρυσούλας σπασμωδικὰ κινοῦνται μέσα στὸν ἄέρα, σὰ νὰ θέλουν νὰ σταματήσουν τίποτα, σὰ νὰ θέλουν νὰ διώξουν Κάποιον ἀπὸ τὸ προσκέφαλό της καὶ γιὰ πειρακαλέσουνε καὶ νὰ τοῦ ποκλαυτοῦνε.

**ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΔΡΑΧΜΑΙ 1,000,000 ΚΕΡΔΗ

Καθ' ἐκάστην κληρωσίν ἑκδίδονται 100,000 γραμμάτια ἀξίας . . . 400,000 πτυχέγινται
χέρδη εἰς 2,290 γραμμάτια ἀξίας δραχ. 200,000. Διὰ τὴν κληρωσίν τῆς 28 Φεβρουαρίου 1910 ἐξεδό-
θησαν ὑπ' αὐξοντα ἡριθμ. 1.25,000 ΑΚΕΡΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς ἀκέοιον τὸ
κέρδος τιμώμενα ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΔΡΑΧΜΩΝ καὶ ὑπ' αὐξοντα 25,001, 100,000. ΤΕΤΑΡΤΑ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΙΟΥ τιμώμενα ΜΙΑΣ ΔΡΑΧΜΗΣ καὶ παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς τὸ τέταρτον τοῦ κέρδους.

1	éξ	80,000	80,000
1	éξ	20,000	20,000
2	ἀπὸ	2,500	5,000
6	ἀπὸ	1,000	6,000
15	ἀπὸ	400	6,000
28	ἀπὸ	200	5,000
1950	ἀπὸ	40	78,000
2000			200,000

Η πρώτη αλήρωσις γεννήσεται τη 28 Φεβρουαρίου (13 Μαρτίου), 1919, ή δευτέρα τη 25 Απριλίου (3 Μαΐου) 1910, ή τρίτη τη 27 Ιουνίου (10 Ιουλίου) 1910, ή τετάρτη τη 31 Σεπτεμβρίου 1910 καθώς πέμπτη τη 31 Δεκεμβρίου 1910 (31 Ιανουαρίου 1911).

Διὸς πάσσων πληροφορίας ἡ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΛΑΧΕΙΟΥ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ, Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν, εἰς Ἀθήνας.

‘Ο διεύθυνων τμηματάρχη
Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ

μεριάς οι μεγάλοι καὶ καλοί γιατροί τῆς Πολιτείας οἱ ἀληθινοὶ πατεράδες ποὺ ἀγχτάνε τὸ ἴδιο ὅλα τους τὰ παιδιά, καὶ ἀπὸ τὴν ἀλη οἱ τοπικοὶ ἀρχόντοι· οἱ νομοὶ — ποὺ εἰναι νομοὶ — καὶ οἱ δῆμοι μὲ κάθε τρόπο, μὲ κάθε θυσία, μὲ κάθε ἔξοδο νὰ διμορφήνουν τὸν τόπο τους, νὰ κάμουν ἔργα, θέατρα, γλέντια, διασκεδάσεις καὶ αὐτοὶ νὰ ἔτοιμάζουν δύνατὴ καλοπέραση γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ βρατάξουν τοὺς κατοίκους στὸν τόπο τους, τὰ παιδ. α. τους στὸ ὄσον τὸ δυνατὸ ἀνετο καὶ διμορφοσυγυρισμένο σπίτι τους. 'Ενγοεῖται πώς αὐτὸ δέν εἶναι εὔκολο πρᾶμα ἔτος· γενικὰ νὰ γίνη καὶ μὲ τὰ ἴδια μέσα παντοῦ. Κοίταξαν λοιπὸ νὰ ἰδοῦνε τὸ ἔξαιρετικὸ πλεονέχτημα, τὸ ξεχωριστὴ ἰδιότητα φυσικὴ ἡ καὶ φρικεστὴ παρουσιάζει κάθε τόπος· τί σφργίδικ—cachet, ὅπως τὴ λένε—ἔχει, καὶ προσπεθοῦνε πῶς ν' ἀναπτύξουνε αὐτὴ τὴν ἰδιότητα. Εἶναι ἐμπορικός, βιομηχανικός ὁ τόπος; τί εἶναι κείνο ποὺ μπορεῖ νὰ βρατάξῃ καὶ νὰ κάμη νὰ πάη μπροστὰ τὸ ἐμπόριο, ἡ βιομηχανία; Εἴαι παραθαλάσσιος, ἔχει λιμάνι, τὸ λιμένα του, τὰ μπάνια του, μὲ χρούς καὶ ντεβάτούρια; Βγάζουνε κοντὰ πουθενὰ τίποτις παλιόνερα μὲ θεάσι· ἡ σόδα καὶ ἀτμούς καὶ τέτοια· Φώνες κανό, νερά λαυχτικά· πάρκα, σενατόρια, δικτυεδάτες. Καὶ δρόμους παντούς καὶ πατείες καὶ θέατρα καὶ μουσικές καὶ κακὸ σὲ κάθε κατάλληλη ἐποχή. Τε δὲ κράτος ἀπὸ τὴν ἀλλη μεριά τί κάνει; 'Ενσχυτη σ' δλα αὐτά, δρόμους, συγκοινωνία, βοήθειες καὶ δοσίματα ἀκόμη. Καὶ βράσταμα καὶ ὑποστήριξη τοῦ ξεπεσμοῦ δυο παίρνει. 'Έκατὸ πόλεις στὴ Γαλλία παρουσίασε ἡ τελευταία ἀπογραφή της μὲ πληθυσμὸ κάτου ἀπὸ 5,000· αὐτὲς πιὸ πολὺ ἔξατίχες ἢ πεπὺ τὸν πληθυσμὸ εἶναι χωριά, 2,000, 1,000 κατοίκους ἡ κάθε μία. 'Η Πολιτεία δύως, γιὰ νὰ μὴν ἀποξεπέσουν, τίς ἀφίνει· κάθε μιᾶς τὴν ἰδιότητά της, γιὰ πόλη διατηρώντας την ἡ ώ; πρωτεύουσκ ἐπαρχίας, ἡ μὲ εἰρηνοδικεῖο, ἡ μὲ δικαστήριο, ἡ ο' δ, τι ἄλλο είγεις ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς μεγαλουσιάνικη, ἣν καὶ κείνης τῆς Πολιτείας ἡ διοικητικὴ της δικίεστη καὶ ἡ δικαστικὴ της ἀξιοπρέπεια καὶ δλες αὐτὲς οἱ ρεζίλικες θεωρίες, ἀλλ' οἱ οὖσιαστικὲς ἀνοησίες ταῦ; ὑπερβευαν νὰ τὰ καταργήσῃ.

Τὸ πρόσωπό της εἶναι γαλάζιο, τὸ δέρμα της ψυχρό, καὶ ἔνας ίδρος πηγήτος περιχύνει δόλο της τὸ κορμόν καὶ μουσκεύει τὰ προσκεφάλια, τὰ ρούχα, τὰ σεντόνια. Ἀπὸ τὸ στόμα της τὸ σφιγμένο, ἀπὸ τὰ δόντια της κλειστά βγαίνει κάποιο ἄνκυρθρο φύσια—σάνη ἀγκουλαγνητὸ μικρούτεσικου πουλιοῦ.

Ελύξι σὰ μετοκοιωμένην. Μιὰ ἀντέρας θολή είναι μπροστά ἡπò τὰ μάτια της, μιὰ νόρκη πέφτει ἀπάνω της, λές και πεθίνει ἀπὸ ἀσφυξία ἡ Χρυσούλα. Καὶ δίπλα της ἔνα μπουκέτο κρίνα πεθάνουνε κι αὐτά.

Ο γιατρὸς εἶπε σήμερα πώς δὲ θὰ ξανάρθει πιά.

Αποπάνω της δ 'Οέστης ὄλομόναχος. Δέν μπορεῖσε νὰ σκεφτεῖ τίποτα· χρατοῦσε μόνο τὰ κύρια τῆς Χαντζῆλας καὶ σύρτη νε-

χέρια της Χρυσούλας και σωπα νε.
Τὸ παράθυρο ἐτάνε χνοιχτὸ κ' ἔμπανε μέσα
ἔνα κομμάτι οὐρανός, γλυκῆς κι ὅμορφος, σὰν τὴν
Ἐλλάδα. Τὸ πρωὶ δὲ ἔμπανε ἀλαφροπατώντας
μέσα κ' εἰτανε ὅμορφο κ' ἡρεμο σὰν τὴν Καλοσύνη
και πήγαινε κι ἀνέβανε στὸ κρεβάτι τῆς Χρυσούλας
και τῆς φιλοῦσε τὰ μαλλιά και τὰ χέρια, σὰ νἀ-
τχει καιμά της ἀδερφή.

·Η Χεισούλα θαυμά, θαυμά, ἔβλεπε στὸ νοῦ

πάρκα, σενατόρια, δικτηδάτες. Καὶ δρόμους παντούς καὶ ποταμίες καὶ θέατρα καὶ μουσικές καὶ κακὸς σὲ κάθε κατάλληλη ἐποχή. Τοῦ δὲ κράτος ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τί κάνει; 'Ενισχυστο σ' δλκ αὐτά, δρόμους, συγκοινωνία, βοήθειες καὶ δοσίματα ἀκόμη. Καὶ βάσταμα καὶ ὑποστήριξη τοῦ ἔπειρους δυσαπίρνει. Ἐκατὸ πόλεις στὴ Γαλλίᾳ παρουσίασε ἡ τελευταῖα ἀπογραφή της μὲ πληθυσμὸ κάτου ἀπὸ 5,000· αὐτὲς πιὸ πολὺ ἔξαιτίχες ἢ πέντε τὸν πληθυσμὸ εἰναι χωριά, 2,000, 1,000 κατοίκους ἡ κάθε μία. Ἡ Πολιτεία ὅμως, γιὰ νὰ μὴν ἀποξεπίσουν, τις ἀφίνει κάθε μιᾶς τὴν ἴδιαντιτά της γιὰ πόλη διατηρώντας την ἥ ω; πρωτεύουσα ἐπαρχίας, ἥ μὲ εἰρηνοδικεῖο, ἥ μὲ δικαστήριο, ἥ μ' δικαιολογεῖο μιᾶς ἀρχῆς μεγαλουσιάνικης, ἥν καὶ κείνης τῆς Πολιτείας ἡ διοικητική της δικήςεστι καὶ ἡ δικαστική της ἀξιοπρέπεια καὶ δλες αὐτὲς οἱ ρεζίλικες θεωρίες, ἀλλ' οἱ οὐσιαστικές ἀνοησίες τῆς ὑπαγόρευαν νὰ τὰ καταργήσῃ.

Ἐμεῖς τί κάνουμε σὲ διοις; Φέναλογες περιστάσεις; Κατηργοῦμε ἐπαρχεῖκ, καταργοῦμε γυμαρχίες, καταδικάζουμε τὰ δικαστήρια, κατηργοῦμε εἰρηνοδικεῖκ. Βγαίνουμε τοὺς δῆμους καὶ ἀπεκδύουμε

της πώς πεθάνει. Ήστε δὲ φανταχότανε πώς μπορούσε να πεθάνει κανεὶς τόσο ἡσυχα, σχεδὸν τόση εὐτύχεια μένει. Τῆς φκινότανε πώς τῆς εἰχανε ἀιοῖς οἱ φλέβες δλεις κι ἀπομέσω τους ἔτρεχε ἡ ζῶν της καὶ χυνότανε ἀπάνω στὸ κρεβάτι καὶ ζεγείλιζε καὶ λίμναζε κάτω στὸ πάτωμα καὶ κυλιότανε ἀπὸ τῆς αγάλης ἀνωτὶ καὶ σταλαγτὰ — σὺ νέλι χωνέψα.

Ταῦτα τὸ Μεσημέριον

Κρχτοῦσε τὸ χέρι τοῦ Ὁρέστη καὶ εἶτανε γερ-
μένη δέξα καὶ κύτας ἀπὸ τὸ πκράθυρο. Οὐ τίλιος
ἀπόξω δυνατὸς καὶ ὄμορφος καὶ πάντα νέος καὶ
πάντα σκληρός. Καὶ ὑψωθήκανε θολὲ στὸ νοῦ της,
σὰν χυπαρίσσια μέτα στὴν καταγνιά, οἱ γονεός της,
τὸ ζδέρρια της, καὶ ὑστερῆ πέρχεται ἀποπάνω ταρε σὰ
σύννεφο βρέπει ὁ Ὁρέστης καὶ τοὺς σκέπτεσε δλους
μὲν ἔνα μεγάλο—μεγάλον ἥστιο.

Κ' ὑστερὰ δὲν ἔβλεπε τίποτα. Τίποτα· κάτι γραμμές μόνο ἀπαλές, σὰν τ' ἀττικὴ βουνά· κι ἀποπάνω τους κάτι γαλαζία πράματα, σὰ μενεξέδεις ή παιστική.

Είχε ἀνοιχτὰ τὰ μάτια της καὶ κύραψε, ἀσκήσεται.

Θξ ἥθελε νὲ κλάψει μερικὰ ἀκόυα δάκριχ ποὺ τῆς εἶγχε ἀπομείνει, μὰ δὲν μποροῦσε. Δὲν εἶγε τὴν

